

Nouzový stav a jeho právní režim

Vláda vyhlásila nouzový stav na území celého státu z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronavirového onemocnění COVID-19 na základě ústavního zákona č. 110/1998 Sb., a to **s účinností od 12. března 2020 od 14:00 na dobu 30 dnů**.

Stěžejním orgánem krizového řízení je dle zákona č. 240/2000 Sb. v rámci vyhlášeného nouzového stavu vláda. Ta je v době trvání nouzového stavu oprávněna na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu vydávat tzv. **krizová opatření** a na základě nich omezit základní práva jako právo na nedotknutelnost osoby a nedotknutelnost obydlí, shromažďovací právo, vlastnické a užívací právo (nařídít poskytnutí věcných prostředků, strpět užití nemovitosti), právo na podnikání, právo na stávku a svobodu pohybu a pobytu. Vláda dále může omezit právo držet a nosit střelné zbraně, omezit finanční operace a vstup na území státu jiným státním příslušníkům. Rovněž je oprávněna ukládat pracovní povinnosti a výpomoci a nařizovat provádění staveb. Vláda dále může nařídít přednostní zásobování vybraných skupin obyvatel, nařídít hlášení přechodné změny pobytu delšího než 3 dny. Za omezení vlastnického nebo užívacího práva, poskytnutí věcného prostředku, vykonání pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci náleží dotčené osobě náhrada. Stát je dále povinen nahradit škodu způsobenou dotčeným osobám v příčinné souvislosti s krizovými opatřeními.

Rozhodnutí o krizových opatřeních se zveřejňují v hromadných informačních prostředcích a vyhledávají se **Sbírce zákonů** <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>. Účinnosti nabývají okamžikem, který se v rozhodnutí stanoví.

Pracovním orgánem vlády pro řešení krizových situací je **Ústřední krizový štáb**. Jeho složení a činnost upravuje Statut Ústředního krizového štábu, který schvaluje vláda.

Ministerstva a jiné ústřední správní úřady zajišťují připravenost na řešení krizových situací v jejich působnosti. **Koordinační role náleží Ministerstvu vnitra.** Ministr vnitra řeší případné rozpory v oblasti krizového řízení.

Ministerstvo vnitra zajišťuje řešení krizových situací souvisejících s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem (realizace zákazu vstupu na území státu, zákaz shromažďování, apod.) za účasti Policie České republiky a hasičských záchranných sborů. Vláda je oprávněna nasadit k provádění krizových opatření též vojáky v činné službě.

Klíčová role náleží za dané situace pochopitelně **Ministerstvu zdravotnictví (zajišťuje nákup a distribuci léčivých přípravků, rozhoduje o rozsahu akutní lůžkové péče)**, krizový zákon dále výslovně stanoví pravomoci Ministerstvu dopravy, v souvislosti s energetickou infrastrukturou Ministerstvu průmyslu a obchodu a České národní bance. Pro zajištění připravenosti na úrovni územních samosprávných celků na řešení krizových situací disponují zákonem stanovenými pravomocemi i krajské úřady a obecní úřady, resp. hejtmani a starostové. Krajské úřady a obce s rozšířenou působností zřizují krizové štáby jako své pracovní orgány. Jde o výkon veřejné správy v přenesené působnosti.

Nouzový stav je výjimečnou situací, kdy dochází k ohrožení životů, zdraví nebo majetkových hodnot anebo vnitřního pořádku a bezpečnosti. **Na rozhodnutí vydaná během nouzového stavu se (až na výjimky) nevztahuje správní řád (nelze se proti nim odvolat).** Porušení krizových opatření je přestupkem, za nějž mohou být ve správním řízení ukládány vysoké pokuty. S ohledem na povahu některých krizových opatření však nejsou vyloučeny ani dopady v rovině trestněprávní.

Koronavirové onemocnění COVID-19 bylo nařízením vlády zařazeno do seznamu nakažlivých lidských nemocí, jejichž šíření může být trestným činem – **trestný čin šíření nakažlivé lidské nemoci lze přitom spáchat i z pouhé nedbalosti**. Obecně přitom platí, že spáchání **jakéhokoliv trestného činu** v době krizové situace představuje **přítěžující okolnost**.

Pokud budete mít k tématu další otázky, neváhejte se obrátit na náš právní tým.

Autoři:

Josef Hlavička | Partner

Petr Kadlec | Partner

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

Náš tým

220 právníků a daňových poradců | 400 spolupracovníků

Naši klienti

2 000 klientů | 100 největších světových společností z Fortune 500
50 společností z Czech Top 100 | 7 společností z Czech Top 10

Mezinárodní dosah

Právní poradenství
ve více než **90** zemích světa
ve **12** světových jazycích
až **70%** případů zahrnuje mezinárodní prvek

www.havelpartners.cz

PRAHA

Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1
Česká republika
Tel.: +420 255 000 111

BRNO

Titanium Business Complex
Nové sady 996/25
602 00 Brno
Česká republika
Tel.: +420 545 423 420

BRATISLAVA

Centrum Zuckerman
Žižkova 7803/9
811 02 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: +421 232 113 900

PLZEŇ

Nepomucká 144
326 00 Plzeň
Česká republika
Tel.: +420 371 005 320

OLMOUC

Salmův palác
Horní náměstí 371/1
779 00 Olomouc
Česká republika
Tel.: +420 581 000 310

OSTRAVA

Smetanovo náměstí 979/2
702 00 Moravská Ostrava a Přívoz
Česká republika
Tel.: +420 255 000 111